

4. Документом для визначення стажу роботи, який дає право на одержання доплати за вислугу років, є трудова книжка та інший документ, що відповідно до законодавства підтверджують наявність стажу роботи.

5. Доплата за вислугу років обчислюється з посадового окладу без урахування інших надбавок і доплат.

Доплата виплачується працівникам бібліотек з дня прийняття на роботу у разі наявності стажу, який дає право на її одержання.

Нарахування та виплата доплати проводиться щомісяця за фактично відпрацьований час у межах коштів, передбачених на оплату праці, за основним місцем роботи. Особам, які працюють за сумісництвом, зазначена доплата не виплачується.

6. У разі коли працівник тимчасово заміщує відсутнього працівника, доплата за вислугу років обчислюється з посадового окладу за основною посадою (місцем роботи).

7. Працівникам, у яких право на одержання або підвищення розміру доплати за вислугу років виникло протягом місяця, доплата встановлюється з початку наступного календарного місяця.

Додаток
до Порядку

ПЕРЕЛІК

посад працівників державних і комунальних бібліотек,
які провадять культурну, освітню, інформаційну, науково-дослідну, методичну діяльність

Генеральний директор, директор (завідувач) бібліотеки (філії), централізованої бібліотечної системи, їх заступники
Учений секретар

Начальник (завідуючий) відділу (сектором) з основних видів діяльності, їх заступники

Головний науковий співробітник

Провідний науковий співробітник

Старший науковий співробітник

Науковий співробітник

Молодший науковий співробітник

Головні: бібліотекар, бібліограф, методист

Провідні: бібліотекар, бібліограф, методист, редактор, художник, соціолог, психолог

Бібліотекар, бібліограф, методист, редактор, художник, соціолог, психолог всіх категорій

Бібліотекар, бібліограф, методист, редактор, художник, соціолог, психолог

Реставратор архівних та бібліотечних матеріалів

Уряд. кур'єр. – 2005. – 4 лют.

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ У ДЗЕРКАЛІ ГАЗЕТНИХ ПУБЛІКАЦІЙ 2003 РОКУ – РОКУ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

(Стаття третя: Інформаційні проекти. Програми розвитку бібліотек. Законодавчі акти. Бібліотечні фонди та їхнє формування. Канадсько-українські бібліотечні центри. Інформаційно-ресурсні центри "Вікно в Америку").

БІБЛІОТЕКА І СУСПІЛЬСТВО

Автор продовжує розпочати у попередніх номерах часопису публікації щодо висвітлення у пресі України у 2003 році діяльності вітчизняних бібліотек, які накопичуються у базі даних інформаційно-аналітичної системи НБУВ "Інідж бібліотечної справи та бібліотек України в газетній періодиці". Розглядаються підходи до створення нової моделі бібліотеки, реалізації стратегії змін та умови, за яких ці зміни можна втілити в бібліотеках, зокрема, увага акцентується на необхідності створення чіткої і керованої організації, системи управління та визначенні ділянок найбільш ефективного застосування сил і можливостей персоналу

Інформаційні проекти

Значна кількість матеріалів у пресі стосувалася створення регіональних інформаційних порталів та центрів інформації на базі публічних бібліотек (34 публікації). Так, на базі Івано-Франківської ОУНБ ім. І. Франка такий центр, де буде зібрано і представлено в Інтернеті інформацію з усіх аспектів життєдіяльності області, було створено за розпорядженням Івано-Франківської облдержадміністрації. Проект здійснюється за підтримки Міністерства культури і

мистецтв України та Міжнародного фонду "Відродження" ("Галичина", 16.01; 20.03.2003 р.). Аналогічне розпорядження Хмельницької облдержадміністрації стосується створення центру регіональної інформації та регіонально-інформаційного порталу на базі ОУНБ ім. М. Островського, мета якого – висвітлення в мережі Інтернет об'єктивної інформації щодо життєдіяльності краю в усіх його сферах. ("Хмельниччина", 31.01.2003 р.). З ініціативи

Н. Танатар

ОУНБ ім. Н.К. Крупської розпочалася розробка порталу Донеччини. Вже сформовано його ядро, визначено принцип розміщення інформації (“Жизнь”, 04.03.2003 р.). Колектив Луганської ОУНБ ім. О.М. Горького у створенні регіонального інформаційного порталу активно співпрацює з обласною радою і облдержадміністрацією (“Жизнь Луганска”, 05.03.2003 р.).

Згідно з розпорядженням Чернігівської облдержадміністрації “Про організацію в централізованих бібліотечних системах міст і районів збирання, збереження та надання у використанні інформації з питань діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування” в регіоні проведено роботу зі створення відповідних центрів інформації. Зосереджено її, передусім, у бібліографічних відділах цих закладів. Найкраще цю роботу поставлено в Бобровицькому, Ічнянському, Менському, Прилуцькому, Щорському районах, а охоплює вона всю бібліотечну мережу області (“Деснянська правда”, 01.04.2003 р.). У наступних публікаціях йшлося про те, що роль інформаційного посередника між органами місцевого самоврядування і мешканцями Чернігова спроможна взяти на себе ЦМБ ім. М.М. Коцюбинського. Нещодавно в бібліотеці сформовано базу даних “Документи місцевої влади” та відкрито центр правової інформації на допомогу місцевому самоврядуванню (“Чернігівські відомості”, 28.11.2003 р.).

“Одеські вісті” (08.04.2003 р.) повідомили про діяльність інформаційних центрів (22), створених при бібліотеках Кілійського району.

У конференц-залі Волинської ОУНБ ім. О. Пчілки відбулася прес-конференція з приводу презентації проекту “Покращання поінформованості громадськості про діяльність неурядових організацій Волині”, який реалізує Асоціація захисту прав молоді Волині (“Вісник & К”, 31.07.2003 р.). Інформація про Волинь становитиме зміст регіонального інформаційного порталу, що буде створений в Інтернеті для акумуляції інформаційних ресурсів регіону на базі ОУНБ ім. О. Пчілки (“Досвітня зоря”, 07.08.2003 р.).

На базі відділу краєзнавства центральної міської бібліотеки Лисичанська (Луганська обл.) працює публічний центр з інформування населення. Його робота визнана найкращою в області за підсумками обласного конкурсу “Бібліотека – центр інформування населення про діяльність місцевих органів влади” (“Луганська правда”, 04.11.2003 р.).

Програми розвитку бібліотек

Одне з важливих питань діяльності бібліотек – розробка і реалізація програми їхнього розвитку – не отримало у пресі належного висвітлення. Впродовж року було зафіксовано лише 14 розрізаних повідомлень. Так, “Жизнь Луганска” (08.01.2003 р.) поінформувала, що сьома сесія Луганської міськради 24-го скликання прийняла Програму економічного і соціального розвитку Луганська та бюджет міста на 2003 рік. На комп’ютеризацію музеїв і бібліотек передбачено 65 тис. грн. На думку директора Луганської ОУНБ ім. О.М. Горького І. Риб’янцевої, розпорядженням голови облдержадміністрації затверджено дуже хорошу

і необхідну регіональну програму поповнення бібліотечних фондів на період до 2005 року. Саме завдяки їй три обласні бібліотеки в 2002 році отримали достатню кількість нових книг і передплатили на 2003 рік періодичні видання. Однак районні і міські програми практично ніде не виконано – в бюджетах не знайшлося статті, яка забезпечила б відповідне фінансування.

Розроблено і затверджено обласну Програму розвитку та підтримки галузі культури і мистецтв на період до 2004 року на Волині (“Волинь”, 14.01.2003 р.). Передбачені немалі кошти для обласних бібліотек на періодичні видання, поповнення книжкових фондів, передбачено фінансування необхідних ремонтних робіт у цих закладах.

Четверта сесія Хмельницької обласної ради прийняла рішення затвердити обласну Програму поповнення бібліотечних фондів на період до 2005 року; рекомендувати сільським, селищним, міським, районним радам розробити відповідні програми та передбачити кошти на їхнє виконання; головному фінансовому управлінню облдержадміністрації щорічно передбачити виділення коштів на виконання Програми (“Подільські вісті”, 14.01.2003 р.).

Затверджено обласну Програму поповнення бібліотечних фондів на період до 2005 року на Вінниччині (“Панорама”, 26.02.2003 р.). Однак одним із болючих питань залишається комплектування фондів бібліотек книжковою продукцією та періодичними виданнями. Гострою проблемою є поповнення фондів сільських книгозбірень.

Київська влада розробила міську комплексну програму “Столична культура і мистецтво. 2003-2005 роки”, де цілий розділ присвячено бібліотечній галузі. На всі заходи зі столичного та районних бюджетів, з фондів підприємств і благодійних організацій передбачається виділити: в 2003 р. – 17,5 млн. грн., у 2004 р. – 23 млн. грн., 2005 р. – 36 млн. грн., а в 2006 р. – 42 млн. (“Хрещатик”, 06.03.2003 р.). Міською держадміністрацією прийнято розпорядження про надання Публічній бібліотеці ім. Лесі Українки обов’язкового примірника друкованих видань, які виходять у Києві. За рахунок міського бюджету у столиці реалізується “Програма автоматизації інформаційно-бібліотечної системи публічних бібліотек” (“Урядовий кур’єр”, 13.03.2003 р.). На кошти, виділені з міського бюджету, буде викуплено літературу у видавництва “Веселка” і передано районним та шкільним бібліотекам міста (“Столиця”, 23-29.05.2003 р.).

Тернопільською облдержадміністрацією видано розпорядження “Про проведення Року культури в області”, сесія облради затвердила обласну комплексну Програму розвитку культури на 2002-2004 роки. Реалізуватиметься також така важлива й необхідна програма, як “Поповнення бібліотечних фондів до 2005 р.”. Поступово, та все ж таки вирішуватимуться проблеми довгобудів: обласної наукової бібліотеки, деяких районних і сільських книгозбірень (“Свобода”, 05.04.2003 р.).

В Одеській області діє “Програма культурного розвитку регіонів на 2002-2004 роки”. 2002 року, вперше за останній час, виділено кошти з обласного бюджету на комплектування бібліотечних фондів, у 2003 році ця сума сягала 30 тис. грн. Позитивно вирішується питання з передплатою періодичних видань (“Одеські вісті”, 13.05.2003 р.).

Законодавчі акти

Серед законодавчих актів найбільший резонанс у пресі за 2003 рік отримало підписане Президентом України Л. Кучмою Розпорядження від 3 грудня “Про заходи щодо вдосконалення діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського” (“Світ” 03.12.2003 р. та ін.). Зважаючи на величезне значення цієї національної книгозбірні для інформаційного забезпечення населення, а також з метою поліпшення умов її діяльності, більш ефективного збереження і використання інформаційного потенціалу, цим документом було доручено Кабінету Міністрів розробити разом з НАН України Державну програму розвитку бібліотеки на 2005-2010 роки, якою передбачити, зокрема, заходи щодо забезпечення подальшого розвитку науково-інформаційної діяльності бібліотеки, її комплексної комп’ютеризації, розширення інформаційних мереж і телекомунікаційних систем для інформаційного обміну, об’єднання та забезпечення доступності бібліотечних ресурсів; щодо збереження рукописів, стародруків, рідкісних видань на новітніх носіях інформації. Також йдеться про будівництво додаткового корпусу НБУВ та оснащення його розгорнутою сучасною інфраструктурою (“Урядовий кур’єр”, 12.10.2003 р.).

Бібліотечні фонди та їхнє формування

Одним із найактуальніших напрямів діяльності бібліотечних закладів є формування фондів (416 публікацій). Ця тема знайшла відображення у тематичних у рубриках: “Поповнення фондів” (214) та “Збереження фондів” (23). Крім того, багато узагальнюючих повідомлень потрапили до рубрики “Загальна інформація”.

Поповнення бібліотечних фондів

Враховуючи те, що багато матеріалів щодо формування та поповнення фондів книгозбірень було висвітлено у розділі “Сучасний стан бібліотечної галузі” (див.: Бібл. планета. – 2004. – № 4), а також те, що про публікації стосовно вирішення проблеми на державному рівні йшлося вище, у підрозділі “Програми розвитку бібліотек”, у даному розділі розглядатимуться лише публікації, присвячені альтернативним шляхам комплектування фондів.

Які ж питання найбільше зацікавили пресу в 2003 році? Зазначалося, що “позапланове” поповнення фондів українських книжкових скарбниць відбувалося переважно за рахунок зарубіжних проектів, добродійних акцій, благодійних фондів, дарунків видавництва та окремих осіб – як вітчизняних, так і зарубіжних – здебільшого українців за походженням.

Одним із перших у пресі з’явилося повідомлення про поповнення Полтавської ОУНБ ім. І.П. Котляревського в числі 60 університетських і публічних бібліотек України 50 томами “Бібліотеки Тисячоліття: бібліотеки для кожного” згідно з проектом, започаткованим Британською Радою в Україні (“Полтавський вісник”, 17.01.2003 р.).

Аташе з питань вивчення англійської мови в Україні і країнах СНД Посольства США в Україні Патрісія Н. Сулліван передала 150 книг спеціальної та

методичної літератури вартістю 3 271 долар бібліотеці Кримського республіканського інституту післядипломної педагогічної освіти, зокрема аутентичну літературу. Подібні акції було також організовано в Луганську, Горлівці, Одесі, Хмельницькому і Рівному (“Кримские известия”, 26.12.2003 р.).

З питань поповнення бібліотечних фондів проведено спеціальні акції, зокрема “Подаруй книгу дітям”, що розгорнута з ініціативи Севастопольського міському СДПУ(о). Івано-франківські об’єднані соціал-демократи надіслали бібліотекам для дітей Севастополя понад 1 тис. книг українською мовою. Всього ж зібрано і передано юним читачам понад 2 тис. видань (“Наша газета +”, 10.01.2003 р.).

Успішно проводиться на теренах України й інша благодійна акція – “Подаруй бібліотеці книгу”. За інформацією директора Заліщицької РЦБС (Тернопільська обл.) О.Й. Тракало (“Свобода”, 25.05.2003 р.), у рамках якої до книгозбірень постійно надходять книжкові дари. У 2001 році їх було 7 тис., 2002 – понад 3 тис. Серед благодійників – країни – власники домашніх бібліотек, автори-видавці, українці з діаспори.

Одним із джерел поповнення фондів Козятинської ЦРБ (Вінницька обл.) стало запровадження саме цієї акції (1 тис. книг) (“Панорама”, 12.11.2003 р.).

У рамках Року культури на Сватівщині (Луганська обл.) оголошено акцію “Подаруйте українську книгу бібліотеці”, яка проходила у ЦРБ ім. Т. Полякова за ініціативою і сприяння місцевого товариства шанувальників української мови “Джерело” та спілки творчої інтелігенції району. Місцеві жителі досить активно залучилися до неї. Лише протягом одного дня 65 громадян подарували бібліотеці 886 прим. книжок. Трудовими колективами внесено близько 2 тис. грн. на придбання необхідної української літератури (“Наша газета”, 03.06; 26.06.2003 р.).

У результаті акції “Подаруй книгу”, проведеної Червоноградським народним домом “Просвіта” (Львівська обл.), фонди його бібліотеки поповнилися десятками книжок (“Освіта України”, 29.07.2003 р.).

Харківський “Клуб сімейного дозвілля”, що розповсюджує книгу поштою, провів таку акцію на Полтавщині, подарувавши полтавським бібліотекам близько 100 прим. чудових видань (“Зоря Полтавщини”, 04.07.2003 р.). До 350-річчя Харкова цей клуб, за підтримки Головного управління з гуманітарних та соціальних питань Харківської міськради, в рамках благодійної акції “Подарунок місту” передав ЦМБ ім. В.Г. Бєлінського, бібліотекам-філіям Дзержинської ЦБС книги вартістю понад 40 тис. грн. (“Слобода”, 19.08.2003 р.).

В Одеській міській бібліотеці ім. І. Франка відбулася добродійна акція з метою поповнення книжкового фонду, організована благодійним клубом випускників та вчителів школи № 116 м. Одеси та приурочена до Дня вчителя (“Деловая Одесса”, 10.10.2003 р.).

Великого розголосу набула всеукраїнська акція, ініційована українською діаспорою, “Свій до свого по своє”. Далеко від рідної землі наші співвітчизники видавали літературу, газети і журнали, в яких друкува-

лося те, що було заборонено в СРСР. Тепер ці видання в рамках названої акції і за підтримки Центру національного відродження імені С. Бандери та благодійного фонду "Соборність" прийшли до українських читачів. На Лубенщині (Полтавська обл.) сотні примірників тижневика "Шлях перемоги", безліч книг, наданих Молодіжним націоналістичним конгресом, активістами літературно-мистецького клубу ім. В. Симоненка та членами міської організації УРП "Собор", було поширено у книгозбірнях району та середніх школах ("Шлях перемоги", 04.10.2003 р.). У Тернопільській області презентувалися книги за участю авторів та упорядників, представників навчальних закладів, громадськості. Літературу передано у всі вищі навчальні заклади Тернополя, обласну та деякі районні бібліотеки, книгозбірні краєзнавчих установ і Буцацький колегіум ім. Св. Йосафата. Понад 500 прим. журналу "Визвольний шлях" відтепер будуть у фонді краєзнавчого музею ("Свобода", 25.10.2003 р.). Велика партія книг і журналів надійшла до бібліотечних установ Волині. Окрім ОУНБ, ці видання отримали й інші бібліотеки, зокрема у райцентрах Володимирі-Волинському, Ковелі, Ківерцях, Горохові ("Віче", 30.10.2003 р.). 12 листопада в Ужгороді відбулася обласна акція ("Шлях перемоги", 04-10.12.2003 р.). Різноманітну літературу було передано до провідних бібліотек Закарпаття. Організатори акції подарували добірку раритетних випусків журналу "Визвольний шлях" ОУНБ та бібліотеці Ужгородського національного університету ("Трибуна", 06.12.2003 р.).

Перші комплекти книг у рамках іншої благодійної акції – "Українцям – українські книжки" – надіслано 25 сільським бібліотекам Вінницької області. Велику партію книг підготовлено для української гімназії ("Українська газета", 25-31.12.2003 р.).

Міністерство культури АРК та Кримська РУНБ ім. І. Франка провели місячник підтримки сільських бібліотек, присвячений Всеукраїнському дню бібліотек, для чого було залучено позабюджетні кошти. Кримчани та гості дарували сільським бібліотекам книги, журнали, канцелярське приладдя. В ряді районів було відремонтовано приміщення книгозбірень. Бібліотека ім. І. Франка провела збирання друкованої продукції для села ("Кримские известия", 08.12.2003 р.).

Благодійний фонд "Відродження краю" подарував читачам міських бібліотек для дорослих м. Запоріжжя 65 примірників нових книг видавництва "Прем'єр" ("Запорізька Січ", 01.02.2003 р.). На Луганщині завдяки благодійному фонду "Відродження шахтарських міст та селищ" ЦБС міст Стаханова та Первомайська отримали літературу на суму 9 тис. грн. – всього 726 книг ("Луганская правда", 18.02.2003 р.).

Подарунком для всіх публічних бібліотек Львівської області стала безкоштовна передача ім Українсько-американським добродійним фондом „Сейбр-Світло” понад 8 тис. книг українською та англійською мовами ("Львівська газета", 27.03.2003 р.). За підтримки Фонду інтелектуальної співпраці 150 книг було передано до Лановецької районної бібліотеки для дорослих на Тернопільщині ("Свобода", 05.07.2003 р.).

Згідно з повідомленнями преси, надається спонсорська допомога бібліотекам у комплектуванні фондів і фінансовими структурами. Так, київський банк "Хрещатик" закупив навчальну, художню, енциклопедичну літературу для Звенигородської школи-інтернату на Черкащині та Київської школи-інтернату № 3. Велику кількість літератури, придбаної у видавництвах та видавничих організаціях, передав сільським школам та бібліотекам Промінвестбанк. Напередодні Дня захисту дітей Тернопільська дирекція регіонального відділення банку "Аваль" подарувала 500 книг одній із міських бібліотек. Це повна серія прекрасно ілюстрованих казок світу, твори світової класики, пізнавальна література ("Захід", 02.08.2003 р.).

Видавництво "Каравела" вже понад 10 років спеціалізується на виданні суспільно-політичних та наукових праць українською мовою. Більшість накладів безкоштовно передається бібліотекам. Оскільки частка україномовної літератури у фондах харківських бібліотек не перевищує 30%, важливість цих дарів переоцінити неможливо ("Слобідський край", 26.03.2003 р.). Кілька тисяч книжкових видань 2002 року передало в дар міській бібліотеці ім. М. Кропивницького видавництво Струве разом з фондом Солженіцина ("Вечерний Николаев", 20.07.2003 р.). Економічний факультет Київського національного університету імені Т. Шевченка поповнив свій бібліотечний фонд завдяки Всеукраїнському об'єднанню підприємців "Нова формація" і мережі книжкових супермаркетів "Буква" ("Хрещатик", 24.12.2003 р.).

Вже кілька десятиліть надсилає контейнерами літературу до України благодійник із США Є. Паранюк. Дари, рахунок яким пішов на десятки тисяч, істотно поповнили фонди багатьох бібліотек Івано-Франківська – музичного училища, університету ім. В. Стефаника, ОУНБ ім. І.Я. Франка, книгозбірні Богородчанського району та с. Хмелівка, де Є. Паранюк народився ("Голос України", 20.02.2003 р.).

Працівники Рівненської ОУНБ 2002 року від дарувальників одержали майже 1,6 тис. книг. 2003 рік розпочався цінним подарунком з Торонто – від Мирослава Бігуса та Мирона Головатого отримано комплект "Вістей" – друкованого органу Головної управи Братства колишніх вояків і Української дивізії Української національної армії ("Вільне слово", 02.04.2003 р.).

За заповітом жителя Канади Ф. Ковалю, уродженця Луганського краю, його син Володимир передав домашню бібліотеку батька книгозбірні Сватівської райлікарні Луганської обл. ("Наша газета", 24.06.2003 р.).

Подаровані односельчанам книги (понад 500 прим.) уродженця с. Верба Дубенського району (Волинська обл.) С. Барана, який нині мешкає в Англії, поклали початок роботі бібліотеки патріотичної книги ("Волинь", 25.07.2003 р.).

Бібліотеці Національного університету "Острозька академія" передано колекцію із власної книгозбірні Бронеслави Скорупської, яка проживає у США. Це література, яку було заборонено в Україні за радянсь-

ких часів: видання теологічного змісту, книги про голодомор, події Другої світової війни, діяльність Української гельсінської спілки і т. ін. (“Експрес”, 23-30.10.2003 р.). Ця ж бібліотека поповнилася унікальними виданнями праць Г. Сковороди, М. Грушевського, В. Винниченка, Г. Костюка тощо. Твори, видані в діаспорі, передали університету Канадський інститут українських студій та Всеукраїнський благодійний фонд “Громадянська енергія” (“Демократична Україна”, 25.11.2003 р.). Радник Посольства Республіки Польща Войцех Чайка подарував бібліотеці університету 20 перших примірників щойно виданої українською мовою “Історії Польщі” Л. Зашкільняка та М. Крикуна (“Урядовий кур’єр”, 03.12.2003 р.).

Завдяки Ользі та Ярославу Дужим фонд бібліотеки Національного університету “Кієво-Могилянська академія” поповнився унікальними методичними підручниками Гарвардського університету, виданнями з історії України українською та англійською мовами, серією чудово ілюстрованих альбомів зі світового мистецтва. Також студенти можуть ознайомитися з архівом Ярослава Дужого (“Українська газета”, 21-27.08.2003 р.). Багато газетних повідомлень стосувалося передачі Американській бібліотеці в НаУКМА представниками фонду “Сейбр-Світло” близько тисячі англомовних книг – це багатотомні енциклопедії, тлумачні словники, довідкові видання, навчальна і наукова література з економіки, бізнесу, історії, політології, соціології, філософії тощо. Окреме місце в цьому списку посідають праці американських учених з українознавства, історії та культури України, теорії українського націоналізму (“Молода гвардія”, 06.10.2003 р.). Американська бібліотека поповнилася ще зібранням фільмів. Амбасадор США в Україні Джон Гербст презентував університету понад 50 кінострічок американської класики та документальних фільмів про історію, державне управління та суспільне життя США. Всі вони розміщені на DVD-носіях (“Україна молода”, 25.09.2003 р.).

Понад 2,5 тис. книг російською мовою подарували севастопольським школам та бібліотекам колишній Надзвичайний та Повноважний Посол РФ в Україні Ю. Дубинін та його дочка Наталія (“Столичка”, 15.08.2003 р.). 400 примірників книги нарисів про історію Криму, написаної талановитим журналістом-істориком В. Рябчиковим, було передано до Кримського бібліотечного колектора батьками автора, який не дожив до виходу в світ своєї книги (“Кримская правда”, 18.10.2003 р.).

Поет П. Перебийніс подарував Шаргородському району (Вінницька обл.) 1 300 книжок із власної книгозбірні і на творчому вечорі “Я з цієї землі” повідомив про підготовку до чергової передачі району значної кількості видань (“Освіта України”, 04.02.2003 р.).

Кіровоградська ОУНБ ім. Д. Чижевського отримала щедрий дар від краєзнавця Ф. Плотніра – 100 книг Г. Нудьги “Козак. Філософ. Поет”, надрукованих власним коштом. Частина примірників направлено і в районні області (“Робітнича газета”, 21.05.2003 р.).

У Державній науково-педагогічній бібліотеці України відкрито доступ до Фонду Василя Сухомлин-

ського, чим відзначено 85-річчя великого гуманіста. Подарований родиною фонд налічує 3 393 одиниці зберігання. З них близько 500 – праці вченого, інші – статті про нього, матеріали з використанням його спадщини різними мовами тощо (“Освіта України”, 27.07.2003 р.).

Понад 500 книжок, серед яких “Дипломатична Україна”, “Українська писанка”, багато історичної, художньої літератури, передав до фондів бібліотек Соллом’янського району м. Києва депутат Київради П. Кривонос (“Вечірній Київ”, 02.10.2003 р.). Львівський письменник Р. Іваничук на 1 тис. грн. купив 20 комплектів книг із серії “Приватна колекція” для передачі в обласні бібліотеки Центральної та Східної України і Республіки Крим (“Високий Замок”, 27-28.12.2003 р.).

Львівські газетярі сповістили про розпорядження обладміністрації щодо виділення 11 тис. грн. на придбання 200 прим. книги Л. Кучми “Україна – не Росія” для обласних, шкільних бібліотек та книгозбірень вищих навчальних закладів (“Поступ”, 22-23.11.2003 р.).

В окремих публікаціях повідомлялося про припинення контрабандного вивезення раритетів з країни та їхнє повернення в бібліотеки. Луганська ОУНБ ім. О.М. Горького отримала від Луганської митниці книгу “Курс космографії”, видану в Санкт-Петербурзі 1908 року (“Луганская правда”, 25.02.2003 р.). Тільки з початку 2003 року працівники відділення Карпатської регіональної митниці склали чотири протоколи на зловмисників, що намагалися вивезти за кордон срібні монети та старовинні книги (“Новини Закарпаття”, 10.07.2003 р.). Як повідомила газета “Срібна Земля: Фест” (10-16.07.2003 р.), лишень впродовж першого півріччя 2003 року півтора десятка стародруків було передано Закарпатській ОУНБ. Комплект журналів “Живописное обозрение” видання 1898 року було затримано чернігівськими митниками при спробі незаконного вивезення з України. Деякі цінності передано Чернігівській ОУНБ ім. В.Г. Короленка (“Деснянська правда”, 04.09.2003 р.). П’ятнадцять старовинних книг, серед яких є раритетні, передали Волинській ОУНБ ім. О. Пчілки працівники Ягодинської митниці. Книги було конфісковано під час спроби їхнього незаконного вивезення за кордон (“Голос України”, 04.12.2003 р.).

Канадсько-українські бібліотечні центри

Багато публікацій у пресі стосувалися досить нового напрямку в роботі бібліотек – діяльності канадсько-українських бібліотечних центрів, створених Канадським товариством приятелів України переважно на базі ОУНБ. Мета проекту “Відродження”, започаткованого у 1993 році товариством, – відкриття бібліотек по всій Україні на благодійні кошти української діаспори в Канаді. На думку С. Горлача, голови товариства, це реальний крок у справі збереження української мови на материнській землі.

Великим попитом у донеччан користується бібліотека Канадсько-українського центру, відкритого в

ОУНБ ім. Н.К. Крупської майже 10 років тому. Щорічно бібліотеку відвідують 3,5 тис. читачів, видається 10 тис. книжок (“Жизнь”, 27.08.2003 р.). Канадсько-український бібліотечний центр, який майже 4 роки працює при ЦМБ ім. М. Коцюбинського м. Чернігова, відвідали учасники Світового конгресу українців з Торонто: Я. Семчишин – голова комітету проекту “Канадсько-український бібліотечний центр” та С. Горлач (“Сіверщина”, 29.08.2003 р.).

Вже декілька років діє Канадсько-український бібліотечний центр, створений при Дніпропетровській ОУНБ. У 2000 році Канадським товариством приятелів України для нього було передано колекцію книг і періодичних видань у кількості 20 тис. прим. Матеріали центру містять інформацію для поглибленого вивчення історії України, української православної церкви, видання українських поетів і письменників “розстріляного Відродження”, книжки і періодики, видані діаспорою в минулому столітті (“Наше місто”, 30.09.2003 р.). У 2003 році, як повідомило “Наше місто”, в центрі працювали виставки: “Дорогою честі й обов’язку”, присвячена творчості українського письменника С. Горлача (23.04.2003 р.), та “Дмитро Донцов (1883-1973): сторінки життя” – про творчість українського політичного діяча та публіциста (03.09.2003 р.).

14 серпня в Черкаській ОУНБ ім. Т. Шевченка урочисто відкрили дванадцятий за рахунком Канадсько-український бібліотечний центр за сприяння заокеанських співвітчизників („Молодь Черкащини”, 21.08.2003 р.). Українська діаспора Канади передала до цього центру понад 10 тис. прим. книжок. Серед них є справжні раритетні видання початку минулого століття. Особливе місце у бібліотечному центрі займають книжки письменників Черкащини, видані за кордоном (“Голос України”, 27.08.2003 р.).

За найактивнішої участі відомого громадського діяча, мецената М. Фішер-Слиж було створено канадсько-українські бібліотечні центри в Одесі, Сімферополі, Севастополі, Сумах, Чернігові, Дніпропетровську, Маріуполі, Черкасах. Саме за невтомне подвижництво на ниві рідної культури, щедре благодійництво пані Фішер-Слиж нагороджено Орденом Христа-Спасителя Української православної церкви КП (“Народна газета”, 13-19.11.2003 р.).

Інформаційно-ресурсні центри “Вікно в Америку”

Одним із проектів Посольства США в Україні є відкриття при бібліотеках інформаційно-ресурсних центрів «Вікно в Америку». Луганська ОУНБ ім. О.М. Горького була серед перших учасників проекту, завдяки виграному в 2002 році гранту Департаменту США на підтримку освітніх і культурних програм. Тепер відвідувачі бібліотеки мають можливість отримувати останню інформацію про різні сфери життя США. Фонд центру постійно поповнюється новою літературою, енциклопедіями, словниками, довідниками, періодичними виданнями (“Луганская правда”, 13.03.2003 р.). У його розпорядженні – 129 томів серії

“Бібліотека Америки”. Окрім книг та електронних посібників, бібліотека одержала грант і на відеопродукцію. Вже надійшло близько 60 фільмів, всього ж їх очікується 100. Інформаційний центр – це також місце проведення презентацій книг, виставок, семінарів, конференцій, диспутів, перегляду фільмів. Раз на місяць тут проходять зустрічі за “круглим столом” (“Наша газета”, 13.12.2003 р.).

На початку квітня 2003 року було відкрито аналогічний центр при бібліотеці Кримського державного інженерно-педагогічного університету. Він став сьомим серед уже діючих у Кіровограді, Донецьку, Одесі, Львові, Луганську і Сумах. Центр доступний для всіх бажаючих. Тут можна знайти інформацію про уряд, культуру, літературу, історію, університети і бізнес США (“Сегодня”, 02.04.2003 р.).

Як повідомив “Урядовий кур’єр” (10.10.2003 р.), на базі Тернопільської ОУНБ створено 12-й в Україні інформаційний центр “Вікно в Америку”. Крім вичерпної інформації про всі сфери життя США, бажаючі зможуть отримати матеріали для вивчення англійської мови, взяти участь у програмах академічних обмінів для школярів та студентів.

За сприяння відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні у відділі зарубіжної літератури Рівненської ОУНБ також розпочав роботу аналогічний центр. Він стане місцем проведення заходів, які допоможуть користувачам бібліотеки більше дізнатися про США. Їм пропонуються матеріали в п’яти інформаційних блоках: довідкові матеріали про уряд США, саму країну, її освіту, культуру, а також блок вивчення англійської мови. Посольством виділено кошти на придбання компакт-дисків та відеокolleкції документальних і класичних американських фільмів, літератури (“Волинські губернські відомості”, 30.10.2003 р.).

Список використаної літератури

1. Танатар Н. Загальні принципи побудови інформаційно-аналітичної системи “Імідж бібліотечної справи та бібліотек України в газетній періодиці” // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 223-234.
2. Танатар Н.В. Бібліотеки України – у дзеркалі преси: (Контент-аналіз газет, публікацій, лип.-верес. 2002 р.) // Бібл. планета. – 2003. – № 2. – С. 11-14.
3. Танатар Н.В. Українські бібліотеки у дзеркалі газетних публікацій 2003 року – Року культури в Україні: Ст. 1. (Заг. положення. Робота з читачами. Ювілей б-к) // Бібл. планета. – 2004. – № 3. – С. 24-27.
4. Танатар Н.В. Українські бібліотеки у дзеркалі газетних публікацій 2003 року – Року культури в Україні: Ст. 2.: Сучас. стан галузі. Комп’ютеризація б-к. З’їзди та конференції. Техн. оснащення // Бібл. планета. – 2004. – № 4. – С. 17-22.